

Lekcja

Temat: Na folwarku szlacheckim.

1. Folwark – wielkie gospodarstwo szlacheckie, ukierunkowane na produkcję zboża
2. Okoliczności powstawania folwarków:
 - a. Szybki wzrost liczby ludności w Polsce i Europie Zachodniej pod koniec XV wieku
 - b. Zapotrzebowanie na zboże i drewno
 - c. Szanse na szybkie wzbogacenie się szlachty na handlu zbożem i drewnem z zachodem Europy
 - d. Powiększanie przez szlachtę obszarów uprawnych i narzucanie chłopom pańszczyzny (darmowej pracy na pańskim polu)
3. Folwark szlachecki:
 - Dwór
 - Lamus
 - Spichlerz
 - Stodoła
 - Stajnia
 - Młyn
 - Pola uprawne, łąki, lasy
4. Spław rzeczny w Rzeczypospolitej
 - a. Przyczyny i okoliczności rozwoju transportu rzeczno-
 - Odzyskanie Pomorza Gdańskiego i portu w Gdańsku (1466 r.)
 - Brak dobrych dróg lądowych
 - Szybkość, bezpieczeństwo i niższe koszty transportu rzeczno-
 - b. Metody spławu rzeczno- na Wiśle i jej dopływach
 - Spichlerze – budowane w miastach nad Wisłą, dokąd zwożono i magazynowano zboże z folwarków
 - Szkuty i galary – statki rzeczne do transportu towarów
 - Flisacy – ludzie zajmujący się spławem rzeczno-
 - c. Skutki i znaczenie handlu zbożem
 - Szybkie bogacenie się szlachty
 - Rozwój miast portowych (głównie Gdańsk)
 - Rzeczpospolita w XVI w. była największym dostawcą zboża dla Europy zachodniej
5. Umocnienie pozycji szlachty w handlu zbożem i innymi towarami po uchwaleniu statutów piotrkowskich, 1496 r.)
 - a. Mieszczanie:
 - Zakaz nabywania ziemi i sprawowanie wysokich urzędów
 - Wprowadzenie ceł (opłat) na towary przywożone i wywożone przez mieszczan (szlachta była zwolniona z ceł)
 - b. Chłopi:
 - Ograniczenie wolności osobistej chłopów
 - Poddanie chłopów sądom szlacheckim bez możliwości odwołania